

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

คุณภาพของเยาวชนในชาติ เป็นปัจจัยขั้นพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่ง ในการที่จะพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปได้อย่างรวดเร็วทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง เยาวชนจึงเป็นความหวังใหม่ของสังคมที่สมควรได้รับการพัฒนา สนับสนุน และส่งเสริมให้มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สติปัญญา และสังคม เพราะเยาวชน เป็นวัยที่มีศักยภาพเหมาะสม ซึ่งควรได้รับการพัฒนาให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเพื่อเป็นพลังของชาติที่จะต้องสืบทอดและรับภารกิจในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าต่อไป (สมศรี สง่าศิลป์, 2539) หรืออาจกล่าวได้ว่า กระบวนการในการพัฒนาประเทศจะบรรลุผลสำเร็จได้มากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับการพัฒนาคุณภาพของเยาวชนเป็นสำคัญ โดยเน้นเยาวชน เป็นศูนย์กลางหรือจุดหมายหลักของการพัฒนา มุ่งให้ได้มีการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อจะได้มีส่วนร่วมกันในการพัฒนาประเทศทุกๆ ด้าน ได้อย่างเต็มที่ โดยหวังว่าเมื่อเยาวชน ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจก็จะเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะสร้างพลังครอบครัว ชุมชน ตลอดจนสังคม ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศโดยรวมสมดุลกับธรรมชาติ และดำรงชีวิตร่วมกับประชาคมโลกได้อย่างสันติสุข (กรอบทิศทาง การพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550 -2554 ที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545-2559) และสอดคล้องกับทิศทางในการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ.2550 -2554 ในด้านแนวคิดที่ขี้ด “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” ในทุกมิติคืออย่างเป็นองค์รวมอันจะทำให้เกิดเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง (สำนักงานคณะกรรมการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550)

ดังในพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ เนื่องในการเสด็จพระราชดำเนินเปิดศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางและสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง (2495) ซึ่งมีความตอนหนึ่งว่า อนาคตของชาติ ขึ้นอยู่กับเด็ก เพราะเด็กคือผู้ใหญ่ในเวลาข้างหน้า ถ้าเด็กได้รับการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นพลเมืองดีมีคุณภาพและ อยู่ในศีลธรรม เคารพต่อกฎหมายของบ้านเมืองเสียแต่ยังเยาว์ เมื่อเติบโตใหญ่ขึ้นพลเมืองของประเทศก็จะมีแต่คนดี และประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้าต่อไปได้โดยต้องมีพลเมืองดีคั่งวานี้ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการศึกษา จำเป็นต้องร่วมมือและประสานงานกันเพื่อความเจริญแก่ชาติบ้านเมืองของเรา ดังนั้น เยาวชนจึง

เปรียบเสมือนผู้รื้ออนาคตของประเทศ แต่ถ้ายาวชนของชาติต้องถูกทอดทิ้ง และปล่อยปละละเลย เสียใจเท่ากับว่าสังคมนั้นๆ จะต้องสูญเสียอนาคตที่ดีของชาติไป และสังคมนั้นอาจประสบกับความยุ่งยากและหาหนทางที่ไม่อาจจะคาดคิดได้ (กิ่งเพชร ชัยชนะวิบูลย์,2544)

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2521 ได้เน้นถึงความสำคัญของเยาวชน โดยมีมาตรา 62 ซึ่งกำหนดไว้ว่า “ รัฐพึงสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาเยาวชนของชาติให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจและสติปัญญา เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และเพื่อความมั่นคงของรัฐ” (อุทธนา ปิยะจันทร์, 2537)

การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเยาวชนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ คือ คิด เป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น โดยการจัดประสบการณ์ที่เสริมสร้างความรู้ ความคิด ทักษะ และทัศนคติให้เยาวชนได้รู้จักตนเอง รู้จักชีวิต เข้าใจสังคม และสิ่งแวดล้อมที่ตนมีส่วนร่วมอยู่ แล้วนำความรู้ ความเข้าใจ มาแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันเพื่อเสริมสร้างคุณภาพของชีวิต ตลอดจนสังคมให้ดีขึ้น (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2551) การที่เยาวชนจะคิดเป็น ทำเป็น และสามารถแก้ปัญหาค้างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ นั้น คือ การฝึกฝนวิธีการแก้ปัญหาย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนและเป็นกระบวนการ ซึ่งเป็นสิ่งที่ฝึกฝนได้ โดยการให้เยาวชนได้มีโอกาสได้เรียนรู้ การวิเคราะห์ปัญหาในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นได้ ทำความเข้าใจกับปัญหาอย่างชัดเจน ฝึกวิเคราะห์วิธีการแก้ปัญหาค้างๆ หลากหลาย เลือกวิธีการแก้ปัญหาค้างๆ ที่เหมาะสมที่สุดแล้วจึงนำวิธีการแก้ปัญหานั้นๆ ไปลองแก้ปัญหาค้างๆ ในสถานการณ์ต่างๆ แล้วพิจารณาผลของการแก้ปัญหาค้างๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อนำมาปรับปรุงหาแนวทางแก้ปัญหาค้างๆ ที่เหมาะสม แล้วจึงสรุปวิธีการแก้ปัญหาค้างๆ การฝึกฝนการแก้ปัญหาค้างๆ โดยใช้กระบวนการดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้เยาวชนเกิดทักษะและความชำนาญสามารถแก้ปัญหาค้างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษาจึงเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการที่จะสร้างเสริมความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ให้กับเยาวชนเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาค้างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันได้อย่างสมเหตุผล ซึ่งการศึกษาค้างๆ ได้ครอบคลุมไปถึงการจัดการศึกษาอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการสำหรับเยาวชนในกลุ่มต่างๆ การศึกษาที่ที่เหมาะสม คือ การศึกษาตลอดชีวิต เพราะเป็นการศึกษาทั้งหมดของชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนกระทั่งตาย โดยมุ่งพัฒนามนุษย์ให้รู้จักกับการปรับตนเองให้เข้ากับสภาพความเปลี่ยนแปลงของโลก และพัฒนาต่อเนื่องกันไปให้เต็มศักยภาพของแต่ละบุคคล เป็นการศึกษาค้างๆ จากแรงจูงใจของผู้เรียนที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง (อาชญญา รัตนอุบล,2545)

การจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบ โรงเรียนสำหรับเยาวชน ได้มีแนวคิดและหลักการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น คือเป็นกิจกรรมทางการศึกษาที่จัดไว้ นอกเหนือไปจากการศึกษาในระบบโรงเรียนภาคปกติที่ดำเนินการอยู่ โดยอาจจะจัดแยกออกไปต่างหาก หรืออาจจะเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางการศึกษานั้นๆ ทั้งนี้โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะตอบสนองความต้องการและความสนใจในการเรียนรู้ให้กับเยาวชนในกลุ่มต่างๆ หรือบุคคลทั่วไปที่สนใจ (Coombs, 1971) ซึ่งกลุ่มเป้าหมายเหล่านี้ยังมีหลากหลาย เช่น กลุ่มเยาวชนต่างๆ ผู้ใช้แรงงาน ผู้สูงอายุ ตลอดจนเด็กและคนพิการ เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เยาวชน ซึ่งถือว่าเป็นกลุ่มเป้าหมายที่สำคัญอย่างยิ่งเนื่องจากเป็นทรัพยากรมนุษย์ที่คุณค่าของประเทศ เพราะจะเป็นกำลังที่สำคัญ ต่อความเจริญก้าวหน้าของประเทศในอนาคตจึงมีความจำเป็นต้องสนับสนุนและสร้างเสริมให้มีคุณภาพและศักยภาพสูงสุด ปัจจุบันประเทศไทยมีเยาวชนที่มีอายุไม่เกิน 25 ปี จำนวนถึง 16,955,000 คน (จำนวนประชากรระดับประเทศจำแนกตามกลุ่มอายุ วัยเรียน และเพศ มี พ.ศ. 2533-2563, ม.ป.ป.) ซึ่งเป็นกลุ่มที่น่าจับได้ว่ามีเป็นจำนวนมากและเป็นวัยที่กำลังมีการเปลี่ยนแปลงในทุกๆ ด้านทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา บุคลิกภาพ อีกทั้งยังต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ในดำเนินชีวิตประจำวันตลอดจนต้องมีการปรับตนเองให้กับสภาพแวดล้อม (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541) ด้วยเหตุนี้จึงอาจทำให้เยาวชนต้องประพฤติดีปฏิบัติและกระทำการผิดพลาดต่างๆ เพราะขาดความยั้งคิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระทำความคิดไปโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์ซึ่งมักจะเกิดขึ้นมากในวัยนี้ สาเหตุสำคัญเนื่องจากเยาวชนพลาดโอกาส และขาดโอกาสที่จะได้รับการพัฒนาทางสติปัญญา และไม่ได้รับการศึกษาที่เหมาะสม จึงทำให้ขาดทักษะในการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันของตนเองได้อย่างลุ่มหลวมเหตุผล (ประภาศน์ อวยชัย, 2537)

การเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว และรุนแรงของโลกปัจจุบันทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ตลอดจนการเพิ่มมากขึ้นของประชากรเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมาตามนัยการ เช่น ค่าครองชีพที่เพิ่มสูงขึ้น ปัญหาการว่างงาน ปัญหาความยากจน ความขาดแคลนรวมไปถึงการกระจายรายได้ในระหว่างกลุ่มคนที่มีความแตกต่างกันอย่างชัดเจน เป็นต้น ซึ่งมีผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของเยาวชนทั่วไป ทำให้ต้องเผชิญกับสภาพปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นดังกล่าว และในที่สุดจึงทำให้เกิดมีเยาวชนเกร ก้าวร้าว มีพฤติกรรมรุนแรงเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามสภาพแวดล้อม (กิ่งเพชร ชนะชัยวิบูลย์วัฒน์, 2544) ซึ่งจะได้พบและได้ยินเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของเยาวชนที่กล่าวถึงกันอยู่เสมอทั้งในบ้าน ในสถาบันองค์กรต่างๆ ตลอดจนหน้าหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ และสื่อมวลชนต่างๆ ในจำนวนเยาวชนที่ก้าวร้าว มีพฤติกรรมรุนแรงหรือที่มีปัญหาต่างๆ นั้นมีทั้งเยาวชนเพศชาย และเพศหญิงปะปนกันมากกว่าวัยอื่นๆ ทั้งหมด โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่ก่อปัญหาต่างๆ ในเมืองส่วนใหญ่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการปรับตัว ความคิด และจิตใจไม่ทันกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วดังกล่าว

ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ สภาพความเป็นอยู่ในครอบครัว อาชีพ การดำเนินชีวิตที่เต็มไปด้วยการ
แข่งขัน รวมทั้งสถานที่ที่เป็นแหล่งอบายมุขต่างๆที่มีมากขึ้น และได้แก่กระจายออกไปอย่าง
กว้างขวางและรวดเร็วเช่นกันที่สืบเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างฉับพลันของสังคม ค่านิยม
และวัฒนธรรม (ศิริพร หลิมศิริวงษ์, 2531) โดยเฉพาะสภาพของการแข่งขันในการแสวงหาโอกาส
และการประกอบอาชีพ ซึ่งนับได้ว่าเป็นสถานการณ์ที่กดดันมากในขณะนี้ แต่เดิมนายจะได้รับการ
การอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดจากบิดามารดาหรือผู้ปกครองซึ่งสามารถให้การอบรมสั่ง
สอนและควบคุมดูแลความประพฤติได้อย่างทั่วถึง เพราะสถานะและสภาพการณ์ต่างๆ ในสังคมยัง
เอื้ออำนวย แต่ในปัจจุบันสถานการณ์ต่างๆ เปลี่ยนแปลงไป จำนวนคนเพิ่มมากขึ้น การครองชีพที่
ฝืดเคือง การแข่งขันแย่งชิงกันได้เข้ามามีบทบาทสำคัญ ในขณะที่โอกาสในการประกอบอาชีพไม่
สามารถจะขยายตัวตามได้ทัน (พัทณี เทียนสุวรรณ, 2536) พ่อแม่และผู้ปกครองจำเป็นต้องออก
ทำงานเพื่อครอบครัวเวลาในการอบรมจึงทำให้น้อยลง

นอกจากนี้แล้วในตัวเมืองยังเป็นแหล่งรวมของกลุ่มบุคคลและมีอาชีพประเภทต่างๆ
อีกทั้งมีความเจริญทางด้านวัตถุต่างๆ ประการ วัฒนธรรม ค่านิยม และความเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ จาก
ต่างประเทศที่แพร่กระจายเข้ามาอย่างรวดเร็วและฉับพลัน สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นเครื่องช่วยยื้อให้เยาวชน
หลงเพลิดเพลินและขาดความยับยั้งใจเป็นหนทางที่พาให้เยาวชนเดินไปสู่ความเสื่อมเสียต่างๆ ได้
โดยง่าย ดังเช่น ความประพฤติก้าวร้าวรุนแรง การแต่งกายที่ไม่สุภาพ การใช้จ่ายฟุ้งเฟ้อต่างๆ
การแสวงหาวัตถุนิยมที่ไม่ถูกวิธี การเที่ยวเตร่มั่วสุมกันตามสถานเริงรมย์ต่างๆ เช่น คีอ์ฟที่รีอ์ป
ไนต์คลับ สถานอบอบนวด ตลอดแหล่งอบายมุข และสถานที่ที่ไม่เหมาะสมอื่นๆ มีการทะเลาะ
วิวาท ชกพวกทำร้ายกัน ขว้างระเบิด ทำร้ายกันด้วยอาวุธ ตั้งแก๊งลักขโมย จี้ปล้น ข่มขืน
ตลอดจนใช้วิธีรุนแรงอื่นๆที่แสดงให้เห็นว่าขาดการยั้งคิด และใคร่ครองอย่างมีเหตุผล อีกเช่น
พยายามฆ่าตัวตาย เป็นการแก้ปัญหาด้วยข้อใจ ความกดดัน และความเครียดตลอดจนแสวงหา
ทางออกด้วยวิธีการต่างๆ ที่ไม่เหมาะสม เช่น การหนีออกจากบ้านแล้วไปใช้ชีวิตเสเพลไม่มี
จุดหมายปลายทางของชีวิตพากันมั่วสุมกับอบายมุขต่างๆและในที่สุดเมื่อเกิดอาการหิวก็จำเป็นต้อง
ใช้ชีวิตที่เป็นภัยอันตรายต่อบุคคลอื่นๆต่อไปเช่น จี้ปล้น คีชิงวิ่งราว หรือฆาตกรรม (ไทยเดลี,
2548) จึงทำให้เยาวชนเหล่านี้ต้องถูกควบคุมตัว โดยคำสั่งศาลพิพากษาและส่งตัวไปยังสถานพินิจ
คุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งเยาวชนที่ถูกศาลพิจารณาส่งตัวไปยังสถานพินิจต่างๆ มีเป็นจำนวนเพิ่ม
มากขึ้นในแต่ละปี ดังปรากฏตามสถิติคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดและถูกจับกุมส่งไปควบคุม
ความประพฤติกัยสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเมื่อปี พ.ศ. 2545 มีเด็กและเยาวชนถูก
จับกุมเฉลี่ยถึงปีละ 14,877 คน จากทั่วประเทศและมีอัตราการเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 12.4 ถึง 80.01
(กระทรวงยุติธรรม,2548) และในปี พ.ศ. 2547 ยังพบว่าเด็กและเยาวชนอายุระหว่าง 15-20 ปีจะถูก
ส่งต่อไปยังสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนมากกว่าเด็กในวัยอื่นๆ เป็นจำนวนถึง 25,191

คน คิดเป็นร้อยละ 82 (ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง,2547) นอกจากนี้ ศาลเยาวชนและครอบครัวได้ระบุสาเหตุของการกระทำความคิดของเยาวชนเหล่านี้ไว้ซึ่งพอสรุปได้ ดังนี้ (ศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง,2547)

1. สาเหตุจากครอบครัว
2. การคบเพื่อนและการชักจูง
3. ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์
4. ภาวะเศรษฐกิจ
5. ขาดทัศนคติต่างๆ

เยาวชนเหล่านี้ เมื่อไปอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนแล้ว ได้พบว่า ยังคงก่อความไม่สงบและสร้างปัญหาต่างๆ ตามมาอีกเป็นการสร้างความหนักใจและภาระให้กับเจ้าหน้าที่ที่จะต้องคอยดูแลความสงบเพื่อไม่ให้เกิดการทะเลาะวิวาทและความยุ่งยากภายในสถานพินิจและควบคุมเด็กและเยาวชนขึ้นอีก กล่าวคือ เยาวชนที่ได้ไปอยู่ร่วมกันในสถานพินิจและควบคุมเด็กและเยาวชนแล้วนั้นส่วนมากจะมาจากหลายแหล่งด้วยกัน เช่น กรุงเทพมหานครบ้าง หรือจากต่างจังหวัดบ้าง ซึ่งจะมีความเหมือนกันคือ มีการศึกษาน้อย หรือไม่มีเลย (สมศรี สง่าศิลป์,2539) และเป็นกลุ่มเยาวชนที่มีปัญหาต่างๆ เหมือนกัน เช่น เก็บกด พฤติกรรมก้าวร้าว รุนแรง มีความเครียดจึงได้พยายามหาทางระบายออกมาในลักษณะที่ต่าง ๆ กัน และเมื่อเยาวชนเหล่านี้ต้องมาอยู่ร่วมกันก็จะทำให้มีการแบ่งพรรคแบ่งพวกทะเลาะวิวาทกันแสดงพฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรง ซึ่งส่วนมากแล้วมักมาจากเรื่องการพนันต่างๆ เรื่องยาสูบ และ อื่นๆ เยาวชนบางคนที่ได้เข้าไปอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจะมีชีวิตอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและไปเรื่อยๆ ไม่ได้คิดถึงอนาคต เป็นการอยู่เพื่อรอวันออกไปและสร้างปัญหาอื่นๆต่อไปอีก เพราะทำที่อยู่ในสถานพินิจฯ ซึ่งมีผู้ดูแลและมีการฝึกอบรมอาชีพต่างๆ ให้แก่เยาวชนส่วนมากยังคงไม่สนใจและคงมีเรื่องทะเลาะวิวาทกันเกือบทุกวัน (สัมภาษณ์ สมชาย คชวงษ์ ผู้คุมสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง บ้านเมตตา 19 เมษายน 2549) ซึ่งสอดคล้องกับ สายสุรีย์ จุติกุลและคณะ (2546) ที่กล่าวว่า จากสภาพแวดล้อมที่เลวร้ายต่างๆ ซึ่งเยาวชนต้องเผชิญอยู่จนเคยชินก่อนที่จะเข้าสู่สถานพินิจฯ ก็ต้องคิดนรนาทำทุกอย่างเพื่อให้ชีวิตอยู่รอดได้ในสังคมโดยไม่คำนึงถึงอนาคต เยาวชนเหล่านั้นจึงเกิดความเครียด ความกดดัน และนำไปสู่พฤติกรรมที่ก้าวร้าวรุนแรงและหยาบกระด้าง จนไม่สามารถที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบหรือทำงานร่วมกันเพื่อสร้างสรรค์ได้หากแต่เป็นร่วมกันเพื่อสร้างควมวุ่นวายหรือปัญหาต่างๆ เพื่อเป็นการแสดงออก และเนื่องจากเยาวชนเหล่านี้ขาดกระบวนการในการพัฒนาสติปัญญาตามปกติ เช่น ขาดความอบอุ่น ขาดผู้อบรมดูแลและเอาใจใส่ ขาดการชื่นชมที่ถูกต้องเหมาะสมตามวัย และที่สำคัญคือ ขาดที่พึ่งทางใจที่จะปรึกษาหารือได้เพื่อเสริมสร้างบุคลิกภาพที่พึงประสงค์ได้อย่างครบถ้วนในฐานะพลเมืองดีที่อย่างมีประสิทธิภาพและคุณภาพ เมื่อเยาวชนเหล่านี้ได้ก่อปัญหาต่างๆ ขึ้น

เช่น ตีชิงวีงราว หรืออาชญากรรมต่างๆ แล้ว ก็จะใช้วิธีเอาตัวรอดจากปัญหาต่างๆที่ตนได้ก่อขึ้น ในหลายๆ วิธีการเท่าที่จะสามารถคิดออกได้ในเวลานั้น โดยไม่ยังคิดว่าจะเป็นการก่อปัญหาต่อไป เช่น สร้างความเคียดแค้นให้กับบุคคลอื่นๆ การหาที่หลบซ่อน หรือหนีไปจากเหตุการณ์เหล่านั้น เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาเกิดขึ้นหรือแยกตัวออกจากกลุ่มเพื่อนๆไป หรือเมื่อเห็นว่าสถานการณ์ไม่ดี ก็จะสร้างเรื่องเท็จขึ้นเพื่อเอาตัวรอดจากปัญหา (ศาสตราจารย์และครอบครัวกลาง, 2546) วิธีการแก้ปัญหาต่างๆของเยาวชน ดังกล่าวนั้น เป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า และเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ตรงจุด เมื่อก่อปัญหาใหม่ โดยไม่รู้ตัวเพราะความเคยชินหรือรู้เท่าไม่ถึงการณ์ก็จะใช้วิธีการแก้ปัญหาแบบเดิมๆ ซึ่งเท่ากับเป็นการส่งปัญหาที่เกิดขึ้นได้เพียงชั่วคราวและจากนั้นก็สร้างปัญหาต่างๆ ตามมาเป็นลูกโซ่อีกอย่างไม่สิ้นสุด แม้แต่เข้าไปอยู่ในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนแล้วก็ยังคงสร้างปัญหาต่างๆต่อไปเพราะความเคยชินดังกล่าว ดังที่ ประเทิน มหาจันทร์ (2539) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันที่เกิดขึ้นของเยาวชน พบว่า ส่วนสำคัญที่สุดมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับการศึกษา นั่นคือ เยาวชนที่ได้รับการฝึกอบรมหรือได้รับการศึกษาที่เหมาะสมจะกระทำความคิดน้อยกว่า เพราะมีการไตร่ตรอง ความยั้งคิดและมีเหตุผลมากกว่าในการแก้ปัญหา จึงเห็นได้ว่า หากได้มีการจัดการศึกษาหรือการฝึกอบรมอย่างถูกต้องและเหมาะสมตามหลักวิชาการให้แก่เยาวชนแล้ว ก็จะเป็นการช่วยลดและเป็นการป้องกันมิให้เยาวชนต้องกระทำความคิดต่างๆ ใดๆ ได้ เพราะว่า เยาวชนที่มีทักษะในการแก้ปัญหา จะมีความยั้งคิด การไตร่ตรองและมีเหตุผลมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ประภาศน์ อวยชัย (2543) ที่ได้กล่าวไว้ว่า สาเหตุที่เยาวชนต้องกระทำความคิดมีหลายประการและหลายปัจจัยประกอบกัน โดยส่วนมากแล้วมีสาเหตุหลักเกิดมาจากเยาวชนได้ก่อขึ้นเองเพราะขาดการฝึกอบรม ขาดการพัฒนาทางสติปัญญา และขาดการศึกษาจึงทำให้เยาวชนขาดความเฉลียวฉลาด ไม่สามารถแบ่งแยกระหว่างความดีและความเลวได้ จึงทำให้ต้องตกเป็นเหยื่อแห่งความชั่วร้าย โดยอาจถูกชักจูงไปให้เห็นผิดเป็นชอบ และกลายเป็นผู้ต้องกระทำความคิดไป โดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

จากข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่า การที่เยาวชนต้องกระทำความคิดพลาดไปด้วยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์หรือขาดความยั้งคิด และแก้ปัญหาอย่างไม่สมกับเหตุผลเนื่องมาจากขาดทักษะการแก้ปัญหาในการดำเนินชีวิตประจำวันที่ถูกต้องและสมกับเหตุผล ดังนั้นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน จึงมีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนที่จะต้องรีบดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ต่อเยาวชนทั้งหลายของประเทศทั้งทางตรงและโดยอ้อม การที่เยาวชนไทยต้องดำเนินชีวิตไปอย่างผิดพลาดและมีจำนวนเพิ่มขึ้นในทุกๆปีนั้นเป็นดัชนีชี้ให้เห็นได้ว่า หากไม่เร่งรีบหาวิธีการเพื่อป้องกัน และ แก้ไข การดำเนินชีวิตที่ผิดพลาดของเยาวชนไทย ปัญหาต่างๆที่กำลังเกิดขึ้นจากการดำเนินชีวิตที่ผิดพลาดของเยาวชนไทยจะทวีความรุนแรงและเพิ่มมากขึ้นอย่างที่ไม่สามารถจะคาดคะเนได้ (จินตนา ไทบูลย์, 2543) จะนำมาซึ่งความเสียหายต่างๆ ทั้งคือ

ชีวิต และทรัพย์สินของประชาชน โดยทั่วไป ซึ่งจะมีผลกระทบกระเทือนต่อการดำเนินชีวิตและความปลอดภัยของประชาชนในประเทศซึ่งจะเป็นผลเสียหายต่อเศรษฐกิจ โดยตรงที่รัฐบาลจะต้องสูญเสียงบประมาณในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม ในรูปแบบต่างๆ ที่ชาวบ้านเป็นผู้ก่อขึ้นเพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ตลอดจนต้องดำเนินการบำบัดแก้ไขผู้กระทำผิดในทัณฑสถานและสถานฝึกอบรมเด็กและเยาวชนต่างๆอย่างมหาศาล ดังนั้นก่อนที่จะมีปัญหารุนแรงต่างๆจะเกิดขึ้นอันสืบเนื่องมาจากการดำเนินชีวิตประจำวันที่ผิดพลาดของเยาวชนไทยจึงจำเป็นต้องหาวิธีการที่เหมาะสมเพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว

ดังนั้นการพัฒนาความรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสำหรับเยาวชน จึงนับได้ว่ามีความสำคัญและจำเป็นที่จะช่วยลดอัตราการดำเนินชีวิตที่ผิดพลาดของเยาวชนได้ เพราะเมื่อเยาวชนทั้งหลายมีโอกาสได้เรียนรู้ ได้ฝึกฝนด้วยกระบวนการที่เหมาะสมจะทำให้เกิดความชำนาญและเป็นทักษะในการแก้ปัญหาชีวิตประจำวันที่ต้องเผชิญ ได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป จึงควรมีการจัดดำเนินการสำหรับการเรียนรู้ และฝึกฝนเพื่อให้เกิดทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสำหรับเยาวชน โดยการให้เยาวชนได้มีโอกาสในการวิเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นสามารถทำความเข้าใจในปัญหาอย่างแจ่มแจ้ง ฝึกคิดจากการแก้ปัญหาที่หลากหลาย เลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด แล้วจึงนำวิธีการแก้ปัญหาไปทดลองแก้ปัญหา แล้วจึงสรุปวิธีการแก้ปัญหานั้นๆ โดยสามารถนำความรู้หรือประสบการณ์ที่ได้รับจากการฝึกฝนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้แล้วความสามารถในการคิดแก้ไขปัญหาก็อย่างชาญฉลาดรวดเร็ว และสมเหตุสมผล จะทำให้บุคคลนั้นๆ ประสบความสำเร็จในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Tanner, 1985) ซึ่งสอดคล้องกับ ทอฟฟเลอร์ (Toffler, 1981) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการกระบวนกรเรียนรู้ที่เหมาะสมจะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาสติปัญญา จิตใจ เขาว่าปัญญาเพื่อให้ผู้เรียนได้มี ประสบการณ์ ความฉลาด ไหวพริบ มีเหตุผล รู้เท่าทันสังคม และสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม ดำเนินชีวิตอยู่ในปัจจุบัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้นการส่งเสริมให้เยาวชนได้มีทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันจึงนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งโดยมีความหมายว่า เป็นการฝึกฝนให้เยาวชนได้มีการแสดงออกที่เหมาะสม ที่แสดงให้เห็น ได้ถึงความคล่องแคล่ว ถูกต้องแม่นยำ และมีการดำเนินงานการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นลำดับและมีขั้นตอน ด้วยการสนับสนุนให้เยาวชนได้รับการฝึกฝนหาวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม การตั้งคำถาม และมีความคิดที่จะแสวงหาความรู้เพื่อนำมาประมวลหาคำตอบ หรือข้อสรุปที่จะนำมาใช้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างสมเหตุผล และเมื่อเยาวชนสามารถปฏิบัติตามขั้นตอนดังกล่าวได้โดยอัตโนมัติซ้ำๆกันจนเกิดเป็นความเคยชินแล้วนั้นคือ เยาวชนจะเกิดทักษะการแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น ในชีวิตประจำวัน ได้ อย่างมีประสิทธิภาพต่อไปในอนาคต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2541)

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าการแก้ปัญหาชีวิตจะเป็นทักษะที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาสติปัญญาและเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนไทยและเป็นเป้าหมายอันสำคัญของการจัดการศึกษา แต่ปรากฏว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ที่ได้ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันนั้น การจัดการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสำหรับเยาวชนที่ได้จัดดำเนินการโดยหน่วยงานต่างๆ ทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชนนั้นยังคงทำได้น้อยมาก ดังที่ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (2537) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ให้กับเยาวชน มีความตื่นตัวเพิ่มมากขึ้นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายและกระบวนการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็น แก้ปัญหาเป็น แต่จากการประเมินสภาพการณ์ทั่วไปแล้ว ได้พบว่า การจัดดำเนินการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาสำหรับเยาวชน โดยตรงนั้นยังทำได้น้อยมาก และจากการศึกษาของ สมพงษ์ จิตระดับ (2540) ก็ได้ข้อค้นพบที่สอดคล้องกันคือ การจัดดำเนินการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาส่วนใหญ่ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน คือ มีลักษณะที่ครูเป็นผู้บอกวิธีการแก้ปัญหาหรือแก้ปัญหาคำๆ ให้กับเด็กมากกว่าให้เด็กได้เรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหาด้วยตนเอง นอกจากนี้เรื่องที่น่ามาใช้ในการเรียนรู้ขาดการเชื่อมโยงระหว่างเนื้อหาและประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ ทำให้เด็กไม่เข้าใจและไม่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้ ซึ่งสอดคล้องกับ อรธา วราวิทย์ (2536) ที่ได้ทำการศึกษาเรื่องการตัดสินใจแก้ปัญหานักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และได้พบว่า นักเรียนบางคนรู้แต่เพียงว่า ถ้าเกิดปัญหาแล้วจะเกิดผลอย่างไรตามมเท่านั้นแต่นักเรียนไม่สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาลำดับว่าจะทำอย่างไรปัญหาจึงจะหมดไป สาเหตุดังกล่าวอาจเนื่องมาจากเด็กไม่ค่อยได้รับความสามารถในการฝึกฝนในการตัดสินใจแก้ปัญหาคำๆ อย่างเป็นกระบวนการจึงไม่มีความสามารถที่จะแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างตรงประเด็นตลอดจนไม่ได้ดำเนินการแก้ปัญหอย่างเป็นลำดับขั้นตอน จากการศึกษา ของ Tegano และคณะ(1998) พบว่าครูที่จัดดำเนินการเรียนรู้เองนั้น ส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจกระบวนการแก้ปัญหอย่างแท้จริง จึงทำให้พลาดโอกาสที่จะสอนให้เด็กได้เรียนรู้กระบวนการแก้ปัญหาคำๆ ที่ถูกต้องอย่างแท้จริงไปด้วย ส่วนกิจกรรมที่ใช้ในการเรียนรู้นั้นก็ไม่สามารถที่จะพัฒนาความสามารถในการหาวิธีการแก้ปัญหาคำๆ ของนักเรียนได้ คือ เป็นการแก้ปัญหาคำๆ ขาดหลักการและเหตุผล ขาดการพัฒนากระบวนการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์และประเมินผล โดยครูประเมินผลวิธีแก้ปัญหาคำๆ ผลลัพธ์ หรือ คะแนนสูงๆ มากกว่าการเน้นด้านวิธีการและกระบวนการแก้ปัญหาคำๆ ด้วยตนเอง (สมพงษ์ จิตระดับ, 2545)

เมื่อการดำเนินการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันให้กับเยาวชนยังคงเป็นปัญหาคำๆ ได้กล่าวมาแล้ว ผู้วิจัยจึงเห็นว่า การที่จะส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันให้กับเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนที่พำนักอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยการจัดทำ โปรแกรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนให้สอดคล้องและเหมาะสม

สำหรับเยาวชนเหล่านี้ ซึ่งนับว่าเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้กับเยาวชนที่อยู่ในสถานพินิจ และทัณฑสถานเด็กและเยาวชนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันดังกล่าว ได้เป็นอย่างดี เพราะการเรียนรู้แบบ โปรแกรมเป็นการจัดการศึกษาอย่างเป็นกระบวนการ และมีลำดับขั้นคอน ในการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้เยาวชนสามารถเรียนรู้การแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นได้ทั้งกระบวนการ โดย ผ่านการฝึกฝนด้วยการให้เยาวชน ได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติด้วยตนเองอย่างแท้จริง โดยการศึกษาจาก สภาพปัญหาหรือสถานการณ์ต่างๆ อย่างชัดเจน สร้างแนวคิดหรือสถานการณ์นั้นๆ โดยใช้ข้อมูล เชิงประจักษ์ แล้วด้วยวิธีการดังกล่าวนี้จะทำให้ผู้เรียนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าหาคำตอบ ความรู้ และความจริงที่ตนเองสนใจตามสภาพความเป็นจริงด้วยตนเอง และผสมผสานไปด้วยกันกับ กระบวนการเรียนรู้แบบร่วมกันซึ่งวิธีการนี้จะใช้ปัญหาหรือสถานการณ์เป็นศูนย์กลาง โดยอาศัย การเรียนรู้ที่เกิดจากการจัดระบบความสัมพันธ์ของความคิดเดิมและประสบการณ์ใหม่ที่ได้รับนี้จะ นำไปสู่กระบวนการความคิดใหม่ เนื่องจากผู้เรียนได้ประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติด้วย ตนเองอย่างแท้จริง และในขณะที่เดียวกัน ผู้สอนก็สามารถตรวจสอบได้ว่าผู้เรียนสามารถพัฒนา ทักษะการแก้ปัญหาได้มาน้อยเพียงใด สิ่งเหล่านี้จะเป็นการนำไปสู่การแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ของเยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชัยฤทธิ์ โพธิ์สุวรรณ,2543)

ในการพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาใน ชีวิตประจำวันสำหรับเยาวชนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนตามแนวคิดของ มัลคัม โนลส์ (Malcolm Knowles,1980) มาเป็นกรอบในการพัฒนา โปรแกรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียน เพราะมีแนวคิดที่ต้องการพัฒนาบุคคลที่เป็นผู้ใหญ่ให้มีการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์ เนื่องจากเยาวชน ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและ เยาวชนที่เป็นกลุ่มเป้าหมายนี้มีช่วงอายุ 15-20 ปี ซึ่งเป็นวัยที่กำลังอยู่ในช่วงของวัยรุ่นตอนปลาย และกำลังจะพัฒนาเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้นถ้าได้รับการส่งเสริมและพัฒนาให้จริงจังองงามไปใน ทิศทางที่พึงประสงค์ก็จะทำให้เยาวชนกลุ่มนี้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณค่าต่อประเทศชาติในอนาคต นอกจากนั้นแนวคิดของโนลส์ ได้ตั้งอยู่บนพื้นฐานที่เหมาะสมกับการนำมาเป็นกรอบ ในการพัฒนา โปรแกรมสำหรับเยาวชนกลุ่มนี้มากคือ 1) บุคคลที่เจริญเติบโตและมีวุฒิภาวะยิ่งขึ้นความคิด เกี่ยวกับตนเองจะเคลื่อนจากการพึ่งผู้อื่นเดิมที่ไปสู่การนำตนเองจะเกิดความต้องการอย่างลึกซึ้งที่จะ ให้ผู้อื่นมองว่าตนเองสามารถควบคุมและกำหนดชะตาชีวิตของตนเองได้ 2) บุคคลที่มีวุฒิภาวะ เพิ่มขึ้นก็จะมีประสบการณ์กว้างขวางขึ้นเป็นแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้สำหรับผู้อื่น ใน ขณะเดียวกันก็จะมีพื้นฐานความรู้ที่กว้างขวางที่จะรองรับการเรียนรู้ใหม่ๆ 3) มีความพร้อมที่จะ เรียนรู้เมื่อรู้สึกว่ามันมีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต 4) ยึดปัญหาเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ต้องการที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่สามารถนำไปใช้ได้ทันทีในปัจจุบัน ดังที่กล่าวมาแล้วเป็นกระบวนการ ภายในคือต้องคำนึงถึงสภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเรียนรู้และ

แสวงหาคำตอบด้วยตนเอง (Self-directed inquiry) ซึ่งเป็นแนวคิดพื้นฐานที่เหมาะสมและสอดคล้องกับธรรมชาติของเยาวชนกลุ่มนี้มาก เพราะเป็นการเน้นประสบการณ์ของผู้เรียน ความสนใจและความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับปัญหาและชีวิตประจำวันของผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมากที่สุด เป็นการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ (อุ้นดา นพคุณ, 2527) ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดการพัฒนาโปรแกรมของ โนลส์ มาเป็นกรอบในการพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสำหรับเยาวชน โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้

1. การสร้างบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้

เป็นการสร้างบรรยากาศทางการศึกษาที่เอื้อต่อการเรียนรู้ เช่น อำนวยความสะดวกสบายในการเรียนรู้ ความเป็นประชาธิปไตย ความไว้วางใจกัน เป็นกันเอง ให้ความเคารพ และช่วยเหลือเอื้อเฟื้อซึ่งกันและกัน มีอิสระในการแสดงออกทางความคิดเห็น การร่วมกันปรึกษาหารือ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน

2. วางแผนการเรียนรู้ร่วมกับผู้เรียน

คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น จากแบบสัมภาษณ์และการสนทนาก่อนนำมาเป็นข้อมูลหลักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. วินิจฉัยความต้องการและปัญหาของผู้เรียน

คือ การปรึกษาหารือ และจากการสัมภาษณ์ผู้เรียนถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริง

4. ร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของ โปรแกรม

คือ การร่วมมือกับผู้เรียนกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้อย่างชัดเจนและให้ผู้เรียน ได้ทราบว่เพื่อเป็นการสนองปัญหาและความต้องการของผู้เรียน

5. การพัฒนาโปรแกรม

คือ การร่วมมือกับผู้เรียนเลือกกิจกรรมและสื่อการสอน ในการเรียนรู้

6. การนำโปรแกรมไปทดลองใช้

คือ การนำแผนกิจกรรมที่ได้ร่วมกันตัดสินใจเลือก ไปดำเนินการตามแผนการ

7. การประเมินผลการเรียนรู้

คือ การร่วมกันพิจารณาว่าการดำเนินกิจกรรมเป็น ไปตามที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

จากที่กล่าวมาจึงนับว่าเป็น โปรแกรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนที่มีความเหมาะสมมากที่สุดที่จะนำมาพัฒนาคุณภาพของเยาวชนกลุ่มนี้ นอกจากนั้นผู้วิจัยยังได้นำแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก ผสมผสานไปกับแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน และทักษะการแก้ปัญหาในการจัดดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ครั้งนี้ด้วย เนื่องจากในการส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาใน

ชีวิตประจำวันสำหรับเยาวชนซึ่งเป็นการเน้นให้เยาวชนได้ใช้ความคิดและการไตร่ตรองอย่างมีเหตุผลเป็นส่วนประกอบสำคัญ จึงพบว่า สอดคล้องกับวิธีการจัดดำเนินการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก เพราะเป็นแนวคิดหนึ่งที่ต้องใช้สถานการณ์หรือสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งเริ่มต้นในการเรียนรู้ เพื่อเป็นการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความต้องการที่จะค้นคว้าหาความรู้จากแหล่งต่างๆ เพื่อมาแก้ไขปัญหาคงกล่าว โดยที่ผู้เรียนจะเป็นผู้ตัดสินใจด้วยการนำตนเองในการที่จะแสวงหาความรู้ เพื่อมาแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นการแสวงหาความรู้ด้วยการนำตนเองเพื่อค้นหาในสิ่งที่ต้องการเรียนรู้และมีการทำงานร่วมกับผู้อื่นเป็นกลุ่มด้วย (สุรางค์ โค้วตระกูล, 2541)

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก หมายถึง การจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่จากการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในโลกของความเป็นจริงเพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ และคัดเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม และได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาที่เรียนด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจ ความร่วมมือ และการแก้ไขปัญหาคงกล่าว การจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักนั้นจะเน้นที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งผู้เรียนจะต้องรับผิดชอบต่อสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเอง กำหนดสิ่งที่ต้องการเรียนรู้ โดยผ่านการเรียนรู้เป็นกลุ่ม ปัญหาที่นำมาใช้เป็นตัวกระตุ้นนั้นจะทำให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะค้นคว้าหาคำตอบที่หลากหลายเพื่อมาแก้ปัญหานั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะเป็นการพัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาคงกล่าว ที่เกิดขึ้นใหม่ได้ โดยการเชื่อมโยงความรู้หรือประสบการณ์เดิมที่ผู้เรียนมีอยู่เข้ากับเหตุการณ์หรือความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้น จะทำให้เกิดทักษะกับผู้เรียนได้อีกหลายประการ เช่น กล้านแสดงความคิดเห็น มีทักษะในการสื่อสารติดต่อกับบุคคลอื่นๆ เกิดความเข้าใจและเห็นใจผู้ร่วมงานซึ่งได้มาจากการทำงานรวมกลุ่มกันด้วยการเสนอสถานการณ์ปัญหาที่เป็นปัญหาให้แก่ผู้เรียน จากนั้นให้ผู้เรียนจะไปทำการศึกษาค้นคว้าหาวิธีการแก้ไขหรือสร้างข้อความรู้ด้วยตนเอง อย่างเป็นอิสระ และอัตโนมัติซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาในโลกแห่งความเป็นจริงซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์ มีการสังเคราะห์ และคิดแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลายเพื่อเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมที่สุด โดยการอาศัยกระบวนการกลุ่มมีการระบุปัญหาที่ได้จากสถานการณ์ปัญหา ตั้งสมมติฐาน มีการศึกษารวบรวมข้อมูลความรู้โดยใช้แหล่งความรู้ต่างๆ และทำการวิเคราะห์ข้อมูล ความรู้ที่ได้มาแล้วนำมาทดสอบสมมติฐานมีการแก้ไขปัญหาคงกล่าวพัฒนาแผนดำเนินงานเพื่อให้มาซึ่งคำตอบที่เหมาะสมที่สุดสำหรับแต่ละสถานการณ์ปัญหานั้นๆ (บดินทร์ ธรรมบุศย์, 2545) แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก เป็นการมุ่งให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะในด้านกระบวนการคิด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะในการแก้ปัญหาคงกล่าวที่ค่อนข้างเป็นระบบระเบียบและมีโอกาสได้พัฒนากระบวนการคิดอย่างเป็นลำดับขั้นตอน เป็นการส่งเสริมทักษะในการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาคงกล่าวได้อย่างเหมาะสม เน้นบทบาทการใช้เหตุผล เป็นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง และเพิ่มทักษะจากการเรียนรู้ร่วมกัน (Arends, 1998) ซึ่งจะ

ทำให้ผู้เรียนมีทักษะในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ในชีวิตจริงในรูปแบบต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อย่างแท้จริง ซึ่งจะเกิดการถ่ายโอนประสบการณ์หนึ่งไปยังอีกประสบการณ์หนึ่ง ได้อย่างมีประสิทธิภาพผลเช่นกัน

แนวทางการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักที่ผู้วิจัยได้นำมาเป็นกรอบในการพัฒนาเยาวชนครั้งนี้ มีความสอดคล้องกับธรรมชาติของเยาวชนมาก เพราะเป็นการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานการณ์จริงในการดำเนินชีวิตซึ่งมีความหมายต่อผู้เรียน โดยตรงและสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ได้ทันที เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการที่จะแสวงหาคำตอบ เพราะปัญหามีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้เรียน ผู้เรียนจะต้องสืบเสาะหาคำตอบจากการค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลต่างๆที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง โดยใช้กระบวนการกลุ่มมีการแบ่งภาระความรับผิดชอบ ภายในกลุ่มและจะมีการประชุมกลุ่มหรือระดมสมองเพื่อแสดงความคิดและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อหามาตรการที่เหมาะสมกับการแสวงหาความรู้ของกลุ่ม (เจลิน วราวิทย์, 2531) มีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และระบุปัญหา คั่งสมมติฐาน ทำนายล่วงหน้า รวบรวมข้อมูล มาสร้างเป็นข้อวินิจฉัยและสรุปปัญหามีการทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยความรับผิดชอบ เพื่อหาหนทางในการแก้ปัญหาด้วยเหตุและผล เป็นการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองผ่านกระบวนการกลุ่มเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกคือ ปรึกษาหารือแสดงความคิดเห็น อาจมีการอภิปรายได้อย่างเป็นอิสระจะทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้เป็นกันเองเกิดความเข้าใจและเห็นใจกัน มีการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยอัตโนมัติ ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติและความต้องการในการเรียนรู้ของนักศึกษา (Arends, 1998) ที่ต้องการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง ซึ่งจะมีวิธีการเรียนรู้ที่เป็นของตนเองเพราะมีเสรีภาพในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างแท้จริง นอกจากนี้แล้วเป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนจะต้องมีความรับผิดชอบทั้งในด้านการกำหนดและการดำเนินงานของตนเอง และประเมินผลตนเองตลอดจนวิพากษ์งานของตนเองด้วยอย่างเสรี (Hmelo & Lin, 2000) ด้วยกระบวนการดังกล่าวหากผู้เรียนได้รับการฝึกฝนให้ปฏิบัติซ้ำและสม่ำเสมอ จะทำให้ผู้เรียนเกิดความเคยชิน ความชำนาญเป็นทักษะและในที่สุดผู้เรียนจะสามารถแก้ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น ได้อย่างเหมาะสมและด้วยเหตุผล ตลอดจนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์ต่างๆที่ได้รับไปสู่ประสบการณ์ใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมโดยใช้แนวทางการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ของ Schmidt (1992) Barrows (1997) Engle (1997) Arends (2001) ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้ 1) นำผู้เรียนเข้าสู่ประเด็นปัญหา 2) จัดกลุ่มผู้เรียน 3) การเรียนรู้แบบอิสระและเป็นกลุ่ม 4) การคัดเลือกวิธีการแก้ปัญหา 5) วิเคราะห์และประเมินผลการแก้ปัญหา

ส่วนอีกแนวคิดหนึ่งที่ผู้วิจัยได้นำมาผสมผสานและใช้ร่วมกับแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาสำหรับเยาวชน ได้ได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นคือ แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน เนื่องจากเหตุผลที่ว่า แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกันเป็น กระบวนการเรียนรู้ที่จัดให้ผู้เรียน ได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อยแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วยสมาชิก ที่มีความรู้และประสบการณ์ที่แตกต่างกันและสมาชิกทุกคนจะต้องพึ่งพาอาศัยกัน มีความ รับผิดชอบต่อกันทั้ง โดยการศึกษาหาหรือ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การ ช่วยเหลือกันในการเรียนรู้ สมาชิกในกลุ่มจะมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน คือแต่ละคนจะไม่เพียงแต่ต้อง รับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองเท่านั้น แต่จะต้องรับผิดชอบการเรียนรู้ของเพื่อนในกลุ่มด้วยและ ร่วมกันทำงานจนประสบผลสำเร็จ โดยการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทุก ขั้นตอน ตั้งแต่การวางแผนการเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ และการประเมินผลของการ เรียนรู้ เน้นการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ค้นหา และค้นพบคำตอบด้วย ตนเองเป็นประสบการณ์ที่จะทำให้ผู้เรียนจดจำได้ดี จึงจะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การ เรียนรู้เป็นอิสระ มีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้ผู้เรียนรู้สึกเป็นอิสระในการ แสดงความคิดเห็น ในขณะที่เขยวกันก็พร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของสมาชิก การเรียนแบบ กระบวนการกลุ่มจะช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียน ได้ร่วมมือกัน มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างกัน แบ่งหน้าที่กัน เพื่อให้สมาชิกได้มองเห็นถึงความสำเร็จที่ได้มาเพราะการร่วมมือกัน มีการให้ กำลังใจกันและกัน มีความเป็นประชาธิปไตยโดยยึดความเห็นของกลุ่มเป็นสำคัญ จะทำให้ผู้เรียนมี ความมั่นใจในตนเอง McGregor(1990) and Romer (1985)

แนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน (Collaborative Learning) หมายถึง แนวคิดในการเรียนรู้ ร่วมกัน วิธีการที่จัดให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย โดยให้สมาชิกทุกคนมีความรับผิดชอบ ต่อกัน ช่วยกันทำงานให้เสร็จโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกัน สมาชิกกลุ่มมีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำงานเต็มความสามารถ มีการคิดร่วมกัน ทำงานร่วมกันมีมนุษย์ สัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และร่วมกันทำงานจนประสบความสำเร็จ McGregor (1990) มีความสอดคล้อง กับธรรมชาติของเยาวชน กล่าวคือเยาวชน เป็นวัยที่ต้องการความเป็นอิสระ ชอบให้เป็นที่ยอมรับ ของเพื่อนๆ ถ้ามีการสนับสนุนให้ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมใดๆ จึงสนใจที่จะเรียนรู้อย่าง กระตือรือร้น ดังนั้น การที่ให้เยาวชน ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม จึงเป็นการช่วยกระตุ้นให้ เยาวชนเกิดแรงจูงใจที่จะเรียนรู้อย่างยิ่งขึ้น นอกจากนั้นแล้วเยาวชนแต่ละคนจะมีประสบการณ์ เกี่ยวกับปัญหาในชีวิตประจำวันที่แตกต่างกันซึ่งสามารถนำมาเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ร่วมกัน ได้ การเรียนรู้ในบรรยากาศที่เป็นกันเอง สามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระ จะทำให้ เยาวชนเกิดการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดียิ่งขึ้น (สาริพันธ์ สุภวรรณ,2545) เยาวชนจะเกิดการเรียนรู้ได้ เป็นอย่างคิถ้าเป็นการเรียนรู้จากกลุ่มเพื่อนๆ ซึ่งนับได้ว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ จากการพูดคุย

การปรึกษาหารือกัน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน จะทำให้เกิดการ
 จินตนาการในการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี เพราะในชีวิตจริงของเยาวชนจะเป็นวัยที่ชอบมีปฏิสัมพันธ์กับ
 กลุ่มเพื่อนและมักจะชอบประพาศติและปฏิบัติคานแบบเพื่อนๆ อยู่แล้ว ดังนั้นถ้าเยาวชนได้รับการ
 เรียนรู้จากกลุ่มเพื่อน ในทิศทางที่พึงประสงค์ ก็จะเป็นการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาของเยาวชนได้
 อย่างมีประสิทธิภาพ (จิตวิทยาวัยรุ่น,2543)

ในการพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาสำหรับ
 เยาวชนครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน ของ Mcgregor (1990) Johnson (1994) Romer
 (1985) Cramer (1998) มาร่วมเป็นขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมเพราะ มีแนวคิดที่สอดคล้องกันในการที่
 เป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม ร่วมกันคิดจนสามารถทำงานที่ได้รับมอบหมายได้
 สำเร็จ เป็นการร่วมกันสร้างความรู้ ฝึกฝนความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เพื่อร่วมกันประกอบกิจกรรมให้
 สำเร็จได้ด้วยดี เช่นการแก้ปัญหา มีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้ 1)การกำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียน
 2) การกำหนดขนาดของกลุ่มสมาชิก 3)จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับการทำงานกลุ่ม 4)ให้สมาชิกกลุ่มได้
 ทำงานร่วมกัน 5)ทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิม 6)กำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม 7)
 กระบวนการกลุ่ม 8)สรุปผลการเรียนรู้

ส่วนกระบวนการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่จะทำให้เยาวชนได้รับการ
 การฝึกหัดทักษะพื้นฐานของการคิดแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามขั้นตอน เริ่มจากการมอง
 ปัญหา การค้นหาสาเหตุของปัญหา การค้นหาวิธีการแก้ปัญหาที่สมกับเหตุผล ด้วยการใ้วิธีการเรียนแบบ
 กระบวนการกลุ่ม โดยมีการเสริมแรงและกระตุ้นให้เยาวชนได้แสดงความคิดเห็นของตนเองภายในกลุ่ม
 ได้อย่างเป็นอิสระ โดยที่เยาวชนจะได้รับการฝึกฝนทักษะในการแก้ปัญหาอย่างเป็นขั้นตอน และมีการ
 ถ่ายทอดความรู้ ด้วยการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งกันและกันของเยาวชนเพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูล
 ในการคิดแก้ปัญหา ด้วยวิธีดังกล่าวจะทำให้เยาวชนมีความรู้สึกเป็นอิสระในการคิด การค้นคว้า ตลอดจน
 การปรึกษาหารือกับสมาชิกภายในกลุ่ม เยาวชนจะสามารถคิดและเรียนรู้กฎเกณฑ์ได้ดี สามารถนำไป
 ประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ (Slavin,1986) ทักษะการแก้ปัญหจะช่วยทำให้เยาวชนซึ่งส่วนมากขาด
 ทักษะการแก้ปัญหาได้รับการพัฒนาทักษะการคิดและการแก้ปัญหาได้อย่างเป็นระบบ และเป็นขั้นตอน
 ยั่งยืน ซึ่งวิธีการดังกล่าวสามารถช่วยให้เยาวชนเกิดการเรียนรู้วิธีการแก้ปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ
 มากกว่าการที่เยาวชนจะเรียนรู้จากหนังสือหรือการบอกจากผู้สอนเพียงอย่างเดียว (David,1984) ผลจาก
 การแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบก็จะทำให้การแก้ปัญหานั้นมีประสิทธิภาพและปัญหาก็จะหมดไป หรือลดลง
 อันจะทำให้การดำเนินชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข (ทิศนา แชนบณี,2534)

การแก้ปัญหา หมายถึงการแก้ปัญหาเป็นกระบวนการในการนำความรู้ ความคิด ประสบการณ์ และวิธีการต่างๆ มาผสมผสานเพื่อพิจารณาสภาพลักษณะ และสาเหตุของปัญหา อย่างเป็นขั้นตอน เพื่อไขปัญหาต่างๆ Tommyay (1970) อ้างถึงใน Hurst (1993)

กระบวนการเรียนรู้การแก้ปัญหามีความสอดคล้องกับธรรมชาติของเยาวชนในด้านของ การนำกระบวนการกลุ่มมาเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาและการแสดงความคิดเห็น ได้อย่างเป็นอิสระ เพราะเป็นวัยที่ยังคงชอบที่จะอยู่เป็นกลุ่มกับเพื่อนๆ ต้องการความมีอิสรภาพสูงมาก ต้องการแสดงออก ต้องการการยอมรับ และยังคงชอบแสดงความคิดเห็น (สายสุรี จุติกุล, 2535) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จะให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดแก่เยาวชนนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการและธรรมชาติของเยาวชนเป็นสำคัญ ดังเช่น ควรเป็นกิจกรรมที่สั้น ง่าย และจบลงด้วยความสำเร็จที่ไม่สลับซับซ้อนเกินไป ประสบการณ์และทักษะชีวิตที่จัดให้กับเยาวชนควรใกล้เคียงกับสภาพและวัฒนธรรมที่มีอยู่ในเยาวชน การสร้างบรรยากาศ และความหลากหลายในกระบวนการเรียนรู้ จัดให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมให้มากที่สุด เน้นการระดมสมอง การอภิปรายกลุ่ม ภาษาที่ใช้ก็ควรเป็นที่เข้าใจได้ง่าย กิจกรรมควรมีลักษณะที่ชักชวนให้สอดคล้องกับความต้องการและธรรมชาติของเยาวชน และเน้นการนำประสบการณ์มาใช้ในการเรียนรู้ เพื่อให้เยาวชนได้นำประสบการณ์เดิมของตนมาเข้าร่วมกับเนื้อหาวิชาที่เรียนเพื่อให้เกิดความเคยชินจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างเหมาะสมกับสถานการณ์ (สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย, 2551)

นอกจากนั้นแล้ว การจัดโปรแกรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสำหรับเยาวชน จำเป็นต้องคำนึงถึงความเหมาะสมในด้านอื่นๆ อีกด้วย เช่นความพร้อมทางด้านสติปัญญาในการเรียนรู้ ด้านการแก้ปัญหา ซึ่งจากการวิจัยได้พบว่า บุคคลควรได้รับการพัฒนาทางด้านสติปัญญาเกี่ยวกับการแก้ปัญหาที่จะมีประสิทธิภาพสูงควรอยู่ในช่วง 15-20 ปี เพราะจะเป็นช่วงอายุที่มีความสามารถในการใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหามากกว่าวัยอื่นๆ และยังเป็นวัยที่กำลังอยู่ในช่วงที่ต้องปรับตนเองให้เข้ากับสภาพการณ์ต่างๆ และเป็นวัยที่จะต้องเผชิญกับสภาพปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวันค่อนข้างสูง หากไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพ ก็จะเป็นการยากที่จะสามารถพัฒนาเรื่องการแก้ปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวันในช่วงต่อไป Piaget (1975) ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างสูงสุด จึงสมควรอยู่ในช่วงอายุ 15-20 ปี ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Zeitz (1999) Wire (1974) และ Baba (1990) เนื่องจากมีแนวคิด วิธีการตลอดจนขั้นตอนของการแก้ปัญหาที่สอดคล้องกันคือ การเรียนรู้และฝึกปฏิบัติควบคู่กัน ไปอย่างสม่ำเสมอ

ซึ่งได้เสนอขั้นตอนของการแก้ปัญหาไว้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอนต่อไปนี้ 1)ขั้นระบุปัญหา 2)ขั้นระบุสาเหตุของปัญหา 3) ขั้นคัดเลือกวิธีการแก้ปัญหา 4)ขั้นตรวจสอบผลของการแก้ปัญหา

นอกจากนั้น ในการศึกษาคามรูปแบบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสำหรับเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ให้ได้ผลนั้น เยาวชนผู้รับการฝึกอบรมจะต้องใช้เวลาในการฝึกอบรมอย่างครบถ้วนตามรูปแบบของโปรแกรม เนื่องจากจะต้องมีการศึกษาผลการเรียนรู้ของเยาวชนอย่างสม่ำเสมอตลอดทั้งกระบวนการของรูปแบบ เพื่อตรวจสอบความก้าวหน้าและพัฒนาการของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนเพื่อการปรับปรุงให้เหมาะสมต่อไป และในการจัดโปรแกรมกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสำหรับเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนครั้งนี้ ผู้รับการฝึกอบรมเป็นเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นกลุ่มที่ค่อนข้างมีปัญหาที่หลากหลาย จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความสะดวกของผู้รับการฝึกอบรมเป็นสำคัญ ด้วยเพื่อให้สามารถเข้ารับการฝึกอบรมได้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วนของกระบวนการที่ได้กำหนดไว้ จากสภาพปัญหาและสถานการณ์ต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้นจะเห็นได้ว่าเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน มีความเสี่ยงต่อการก่อปัญหาต่างๆ ได้อย่างมากมายและหลากหลายรูปแบบที่จะต้องเผชิญ ซึ่งนับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นตามสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่จะบั่นทอนประสิทธิภาพในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมให้มีประสิทธิภาพทั้งทางกายและจิตใจได้ ดังนั้น เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิต โดยการส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาชีวิตให้แก่เยาวชนของชาติ จึงเป็นกลวิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้มีความสามารถ ความชำนาญ และทักษะในการใช้ความคิดอย่างมีเหตุผลคิดอย่างสร้างสรรค์ มีความตระหนักรู้ในตนเอง รักและเห็นคุณค่าในตนเอง เข้าใจและรับรู้ถึงความรู้สึกของผู้อื่น มีความรับผิดชอบต่อสังคม ตัดสินใจและแก้ไขปัญหาคิดด้วยเหตุผล ควบคุมทางอารมณ์ และใช้กลไกตอบสนองทางจิตได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมได้อย่างกลมกลืนและมีประสิทธิภาพ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว การจัดดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาเพื่อให้เยาวชนได้มีโอกาสฝึกฝนและเรียนรู้ที่จะปกป้องตนเองให้มีความสามารถ และทักษะในการไตร่ตรอง มีวิจารณญาณ และใช้เหตุผลในการดำเนินชีวิตจึงมีความจำเป็นและสำคัญมาก โดยเฉพาะการศึกษานอกระบบ โรงเรียนจะเป็นเหตุผลที่เหมาะสมเพราะสามารถที่จะจัดดำเนินกิจกรรมทางการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ ปัญหาและความต้องการในปัจจุบันของเยาวชนได้เป็นอย่างดี นั่นคือ การมีทักษะที่จะปกป้องตนเองให้พ้นจากภัยอันตรายต่างๆ จากสังคมและสามารถเผชิญหน้ากับปัญหาต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีเหตุผลและมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นการตอบสนองนโยบายของรัฐเพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการป้องกันภัยอันตรายต่างๆ สำหรับเยาวชน(พระราชบัญญัติการศึกษานแห่งชาติ, 2542) และอีกประการหนึ่ง คือการ

จัดการเรียนการสอนที่ทางศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชน ได้จัดไว้สำหรับเยาวชนนั้นมิได้นั้นส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสำหรับเยาวชนด้วย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาและวิจัยเรื่องการพัฒนา โปรแกรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสำหรับเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อพัฒนาและส่งเสริมให้เยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้กลับคนเป็นพลเมืองดีที่มีคุณภาพ สามารถดำเนินชีวิตด้วยการประกอบอาชีพในทางสุจริต และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางสร้างสรรค์ สามารถใช้เหตุผลแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
2. เพื่อพัฒนา โปรแกรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
3. เพื่อศึกษาผลของการนำ โปรแกรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนที่ผู้วิจัย ได้พัฒนาขึ้น และนำไปใช้กับเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
4. เพื่อศึกษาปัจจัยและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวกับการนำ โปรแกรมการศึกษานอก โรงเรียนที่ได้พัฒนาขึ้น ไปใช้กับเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สมมติฐานของการวิจัย

ทองสุข คำชนะ (2538) ได้ศึกษาผลการเรียนแบบใช้ปัญหาเป็นหลักที่มีต่อความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลของผู้สูงอายุของนักศึกษาพยาบาล พบว่าความสามารถในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลของนักเรียนกลุ่มที่ได้รับการเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นหลักสูงกว่า นักศึกษาพยาบาลกลุ่มที่เรียนตามปกติ นอกจากนั้น บุญบา โขลชูช่วย (2536) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเรียนแบบร่วมกันที่มีต่อความสามารถในการเขียนภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้พบว่า นักเรียนที่เรียนการเขียนตามแนววิธีการเรียนแบบร่วมกัน มีความสามารถทางการเขียนภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่เรียนการเขียนตามปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเหตุผลและข้อมูลดังกล่าว จึงผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่ผ่านการเข้าร่วม โปรแกรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียน เพื่อส่งเสริม

ทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักและแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน ที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นมาเพื่อใช้สำหรับการเรียนรู้ในครั้งนี้โดยเฉพาะ จะมีคะแนนด้านทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสูงกว่าก่อนที่เยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนจะเข้าร่วม โปรแกรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงตั้งสมมติฐาน ในการวิจัย ดังนี้

1. เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่ผ่านการเข้าร่วม โปรแกรม การศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อส่งเสริมการทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน กลุ่มทดลองมีคะแนนด้านทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสูงกว่าก่อนเข้าร่วม โปรแกรม
2. เยาวชนในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลุ่มทดลองที่ผ่านการเข้าร่วม โปรแกรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันมีคะแนนด้านทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสูงกว่ากลุ่มควบคุม

ขอบเขตการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตเนื้อหาของการวิจัย เพื่อให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ โดยมีรายละเอียดขอบเขตของกระบวนการพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสำหรับเยาวชน ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ออกเป็น 2 ส่วน คือ ขอบเขตด้านประชากร ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านประชากร

1.1 ประชากร คือ เยาวชนในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน จากกรุงเทพมหานคร และภูมิภาค รวม 11 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร สงขลา นครราชสีมา เชียงใหม่อุบลราชธานี ระยอง สุราษฎร์ธานี นครสวรรค์ สมุทรปราการ นนทบุรี ขอนแก่น

2. ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ทำการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ โปรแกรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียน เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันด้วยแนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก และแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ คะแนนจากการวัด ทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน และคะแนนจากพฤติกรรมการเรียนรู้แบบร่วมกัน

3. ขอบเขตด้านเนื้อหาสาระ

การส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสำหรับเยาวชนในสถานพินิจคุ้มครองเด็กและเยาวชน

เนื้อหาด้านการส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสำหรับเยาวชน ซึ่งได้มาจากการสัมภาษณ์ปัญหาและความต้องการการเรียนรู้ของเยาวชนในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนแล้วได้นำมาประมวลเป็นเนื้อหาสาระสำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีหัวข้อดังนี้

- 1) ครอบครัวสัมพันธ์
- 2) การรู้จักตนเอง
- 3) ปัญหาจากเหตุ
- 4) เพื่อนรัก เพื่อนหลง
- 5) พฤติกรรมดีไม่มีปัญหา
- 6) รู้ทันป้องกันได้
- 7) โรคาพาให้เป็นทุกข์
- 8) สุขภาพดีไม่มีเสียง
- 9) อารมณ์ดีไม่มีเครียด
- 10) รู้ทันป้องกันได้
- 11) ขนเสพคิด พิชัยหัตถ์
- 12) ไม่ลองไม่ทำ คือพฤติกรรมดี
- 13) ปัญหาห้าทาย

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียน หมายถึง การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน สำหรับเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยใช้แนวคิดของ Knowles (1980) ซึ่งมีองค์ประกอบด้วย 1)การสร้างบรรยากาศเพื่อกระตุ้นความต้องการในการเรียนรู้ 2)การวางแผนจัดการเรียนรู้ร่วมกัน 3)วิเคราะห์ความต้องการและปัญหา 4)กำหนดวัตถุประสงค์ 5)การพัฒนาโปรแกรม 6)การคํานึงถึงกรรมของโปรแกรม 7)การประเมินผล โปรแกรมร่วมกัน และผสมผสานด้วย 'แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก Schmidt (1992) Barrows (1996) Engle (1997) และ Arends (2001) ซึ่งประกอบไปด้วย 9 ขั้นตอน คือ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียน 2) กำหนดขนาดของกลุ่มสมาชิก 3) จัดสถานที่สำหรับการทำงานกลุ่ม 4) สมาชิกทุกคนทำงานร่วมกัน

5)นำผู้เรียนเข้าสู่ประเด็นปัญหา 6) จัดกลุ่มผู้เรียน 7) การเรียนรู้โดยอิสระและกลุ่ม 8)การแก้ปัญหา และการนำเสนอ 9) ประเมินผลกระบวนการแก้ปัญหา และแนวคิดการเรียนรู้แบบร่วมกัน Romer (1985) McGregor (1990) Johnson (1994) Cramer (1998) ซึ่งประกอบไปด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้ 1)การกำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียน 2) การกำหนดขนาดของกลุ่มสมาชิก 3)จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับการทำงานกลุ่ม 4)ให้สมาชิกกลุ่มได้ทำงานร่วมกัน 5)ทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิม 6)กำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม 7)กระบวนการกลุ่ม 8)สรุปผลการเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดทั้ง 2 ดังกล่าวมาผสมผสานกันเป็นขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งประกอบไปด้วย 9 ขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียน 2) กำหนดขนาดของกลุ่มสมาชิก 3)จัดสถานที่สำหรับการทำงานกลุ่ม 4)สมาชิกทุกคนทำงานร่วมกัน 5)สถานการณ์ปัญหาด้วยการทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิม 6)กำหนดบทบาทของสมาชิกกลุ่ม 7)การเรียนรู้แบบอิสระและกลุ่ม 8)วิธีการแก้ปัญหาและการนำเสนอ 9)ประเมินผลการแก้ปัญหา

โปรแกรม หมายถึง รายละเอียดเกี่ยวกับแนวการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นการพัฒนาและส่งเสริมผู้เรียน โดยทั่วไป หรือที่มีคุณลักษณะพิเศษเพื่อให้ผู้เรียนได้รับการส่งเสริมให้มีพัฒนาการไปตามจุดมุ่งหมายของโปรแกรมที่ได้วางไว้ ซึ่งองค์ประกอบของโปรแกรม จะประกอบด้วย วัตถุประสงค์ กลุ่มเป้าหมาย ผู้สอน กิจกรรมการเรียนการสอน เนื้อหาสาระ สื่อการสอน การวัด และการประเมินผล และสภาพแวดล้อม

การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก หมายถึง วิธีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาหรือสถานการณ์เป็นเครื่องกระตุ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะแสวงหาความรู้ เพื่อนำมาแก้สถานการณ์ปัญหานั้นๆ ซึ่งประกอบด้วยกระบวนการเรียนรู้ (Schmidt) 1992 Barrows (1996) Engle (1997) และ Arends (2001) ซึ่งประกอบไปด้วย 9 ขั้นตอน คือ 1)กำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียน 2) กำหนดขนาดของกลุ่มสมาชิก 3)จัดสถานที่สำหรับการทำงานกลุ่ม 4)สมาชิกทุกคนทำงานร่วมกัน 5)นำผู้เรียนเข้าสู่ประเด็นปัญหา 6) จัดกลุ่มผู้เรียน 7) การเรียนรู้โดยอิสระและกลุ่ม 8)การแก้ปัญหา และการนำเสนอ 9) ประเมินผลกระบวนการแก้ปัญหา

การเรียนรู้แบบร่วมกัน หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่จะต้องมีการปฏิสัมพันธ์กันทั้งในระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและกับผู้สอน ผู้เรียนมีการทำงานร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม ด้วยแนวคิดของ Romer (1985) McGregor (1990) Johnson (1994) Cramer (1998) ซึ่งประกอบไปด้วย 8 ขั้นตอน ดังนี้ 1)การกำหนดจุดมุ่งหมายของบทเรียน 2) การกำหนดขนาดของกลุ่มสมาชิก 3)จัดสถานที่ให้เหมาะสมกับการทำงานกลุ่ม 4)ให้สมาชิกกลุ่มได้ทำงานร่วมกัน 5)ทบทวนความรู้และประสบการณ์เดิม 6)กำหนดบทบาทของสมาชิกในกลุ่ม 7)กระบวนการกลุ่ม 8)สรุปผลการเรียนรู้

ทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน หมายถึง การส่งเสริมความสามารถของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่ประกอบด้วยทักษะ ที่เยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนสามารถนำไปใช้ในการปรับตัวเมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ หรือปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันและในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยแนวคิดของ Zeitz(1999) Wire (1974) Baba(1990) ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1)การระบุปัญหา2)การระบุสาเหตุของปัญหา3) การคัดเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสม4)ตรวจสอบผลการแก้ปัญหา

ปัญหาในชีวิตประจำวัน หมายถึง สภาพหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในการดำรงชีวิตประจำวันของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนซึ่งเป็นสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางอารมณ์และจิตใจ เกิดความคับข้องใจ ความกดดัน ความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ ความตึงเครียดของชั่วคราว ความขาดการยับยั้งใจ และไม่ตรงกับความต้องการที่แท้จริงของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

ปัจจัย หมายถึง องค์ประกอบหรือสภาพที่เป็นสาเหตุสำคัญที่จะทำให้การดำเนินงานจัดโปรแกรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ได้บรรลุผลสำเร็จหรือไม่ โดยอาจจะเป็นการสนับสนุนส่งเสริม หรือเป็นอุปสรรคต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ได้แก่ บทบาทของผู้เรียน บทบาทผู้สอน สาระในการเรียนรู้ กิจกรรม การวัดและการประเมินผลและสิ่งแวดล้อมทั่วไปที่เกี่ยวข้อง

เยาวชน หมายถึง เยาวชนที่มีช่วงอายุ 15-20 ปี ที่ได้กระทำความผิดตามเหตุปัจจัยต่างๆ และได้รับคำสั่งศาลให้เข้าพำนักที่ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสิรินธรซึ่งได้เข้ารับการฝึกอบรมตามโปรแกรมการศึกษาจากระบบโรงเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน โดยพำนักอยู่ในศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสิรินธร

ศูนย์ฝึกและอบรมเด็กและเยาวชนสิรินธร เป็นหน่วยงานราชการสังกัดกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กระทรวงยุติธรรม ซึ่งมีภารกิจเกี่ยวกับการบำบัดดูแล แก้ไขและฟื้นฟูพฤติกรรมของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดตามปัจจัยต่างๆ ภายใต้มาตรฐานของสหประชาชาติ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ภายหลังจากการศึกษาวิจัยการพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน สำหรับเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรุงเทพมหานคร ครังนี้ ผู้วิจัยคาดว่าจะได้รับประโยชน์ จากการวิจัย ดังนี้

ด้านวิชาการ และการนำไปใช้

1. ได้โปรแกรมการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียน ซึ่งเป็นองค์ความรู้ใหม่ในการจัดดำเนินกิจกรรมการศึกษานอกระบบ โรงเรียนที่มีความเหมาะสม เพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันสำหรับเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาโปรแกรมการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียน เพื่อนำไปใช้ส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน สำหรับเยาวชนกลุ่มอื่นๆ
3. สามารถนำผลการวิจัยไปพัฒนาโปรแกรมการจัดการศึกษานอกระบบ โรงเรียนเพื่อส่งเสริมทักษะการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวัน สำหรับกลุ่มเป้าหมายอื่นๆ โดยอาจจะมีการปรับปรุงองค์ประกอบบางประการ ให้สอดคล้องกับบริบท และกลุ่มเป้าหมายนั้นๆ